

กลยุทธ์การสร้างเสริมจิตสาธารณะของโรงเรียนระดับประถมศึกษา
ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
The Strategies to Enhancing Public Mind for Primary Schools
In Eastern Economic Corridor

นิชา สิทธิมาลิก

Nicha Siddhimalik

เกรียงไกร สัจจะหฤทัย

Kriangkrai Sajjahuethai

ชาลี มณีศรี

Chari Manisri

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Sripatum University

E-mail : kriangkrai.sa@spu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) : 7 พฤษภาคม 2564

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 4 พฤศจิกายน 2564

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 4 พฤศจิกายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะ 2) สร้างกลยุทธ์การสร้างเสริมจิตสาธารณะ และ 3) ประเมินผลกลยุทธ์การสร้างเสริมจิตสาธารณะของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้วิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จำนวน 331 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 111 คน หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ จำนวน 110 คน หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 110 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ SWOT Analysis และการทำ SWOT Matrix

ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์การสร้างเสริมจิตสาธารณะของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์หลัก และกลยุทธ์รอง มี 4 กลยุทธ์ ภายใต้กลยุทธ์หลักแต่ละกลยุทธ์หลัก ดังนี้ 1) กลยุทธ์หลัก บริหารเข้มแข็ง เพื่อจิตสาธารณะนักเรียนเพิ่มพูน กลยุทธ์รอง คือ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะและ คุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา 2) กลยุทธ์หลัก สร้างเครือข่ายจิตสาธารณะ กลยุทธ์รองคือ ขยายโอกาสการเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน และ สร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการมีจิตสาธารณะ

คำสำคัญ : กลยุทธ์, จิตสาธารณะ, โรงเรียนระดับประถมศึกษา, เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ABSTRACT

The research aimed 1) to study the management which promoting the public mind enhancement 2) to create the strategies to promote the public mind and 3) to evaluate the result of the strategies used to promote the public mind of the primary school in Eastern Economic Corridor area. The sampling group of this research is 331 educational staffs from the primary school under the supervision of the educational service area in Eastern Economic Corridor area, divided to 111 school directors, 110 heads of the academic affair, 110 heads of student activities and were selected by using the stratified random sampling method. The research instrument is the Rating scale questionnaire. The statistics used in this research are frequency, percentage, mean, and Standard Deviation.

The study found that the strategies used to promote the public mind in the primary school in the Eastern Economic Corridor area consists of two main strategies and 4 sub strategies for each main strategy as follows: 1) Main strategy is strength management for the public mind enhancement and the sub strategy of this is the increasing the effectiveness of the management to enhance the public mind and quality of teachers and staffs. 2) Main strategy is the public mind network and the sub strategy for this is providing chances to promote the public mind for the students and to build public mind community network.

Keywords: The strategies, public mind, the primary school, Eastern Economic

1. บทนำ

นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ครอบคลุมพื้นที่สามจังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และเขตจังหวัดอื่น ที่ติดต่อหรือเกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการคมนาคม การขนส่ง โครงสร้างพื้นฐาน ความต้องการของผู้ประกอบการ การจัดหาทรัพยากรต่างๆ และการเชื่อมโยงกับศูนย์กลางเศรษฐกิจอื่น (แผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560-2564, 2560) กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ EEC ได้มีแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ EEC (พ.ศ.2560-2564) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและรองรับกับความต้องการของการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและนโยบายการพัฒนาประเทศ Thailand 4.0 ตามบริบทของแต่ละพื้นที่โดยมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถรอบด้าน มีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากล พัฒนาให้เป็นกำลังคนที่ไม่รู้ มีวินัย มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีแนวทางการพัฒนาแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ EEC เน้นผู้เรียนในพื้นที่ให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ซึ่งกำหนดไว้ในแผนปฏิรูปราชการ พัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกของกระทรวงศึกษาธิการ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุนให้คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ ตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ให้มีมาตรฐาน ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากการศึกษาเอกสารของหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พบปัญหา ประชากรและสังคมในพื้นที่ EEC ในด้านการศึกษา มีปัญหาในเรื่องชุมชนโดยรอบสถานศึกษาส่วนหนึ่ง มีสภาพเสื่อมโทรมเป็นแหล่งอบายมุขส่งผลให้ผู้เรียนบางส่วนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง, 2560) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สิริภรณ์ เทพสง่า (2561) ได้ศึกษาการมีจิตสาธารณะของนักเรียนสภาพโรงเรียนที่อยู่ในเขตจังหวัดชลบุรี ที่มีลักษณะเป็นชุมชนอุตสาหกรรม ลักษณะผู้ปกครองที่อาศัยอยู่ส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองที่โยกย้ายถิ่นฐานมาจากภูมิลำเนาอื่น โดยมีจุดประสงค์ เพื่อเข้ามาประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม ผู้ปกครองมุ่งการหาเงินเลี้ยงปากท้องเป็นสิ่งสำคัญ อันส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน จากสภาพความเป็นจริงของนักเรียนยังมีจุดอ่อนด้วยเรื่องจิตสำนึกสาธารณะ พฤติกรรมที่พบบ่อยและซ้ำๆ ได้แก่ การทำลายทรัพย์สินต่าง ๆ ในโรงเรียน มีการทิ้งขยะลงบนพื้นถนน เมินเฉยต่อขยะที่เกลื่อนกลาดในบริเวณโรงเรียน แสดงให้เห็นว่านักเรียนยังขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญในสองด้าน คือ ด้านวินัยและด้านการมีจิตสาธารณะ นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ระดับน้อยทุกด้าน ซึ่งคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะเป็น 1 ใน 8 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สถานศึกษาจะต้องเร่งพัฒนา (สุริรา เกาสระคุ, 2557)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จะพบว่าปัญหาเกิดขึ้นกับพื้นที่ EEC เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของคนในพื้นที่ โดยเฉพาะในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ EEC ถือเป็นหน้าที่สำคัญที่ต้องเข้าใจปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้น คือ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา เมื่อพื้นฐานดีแล้ว การขยายสู่ระดับมัธยมและอุดมศึกษา ก็จะเข้าใจและปรับได้ง่ายขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างจิตสาธารณะของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่ EEC และนำข้อมูลหรือผลจากการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีจิตสาธารณะ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข สร้างประโยชน์ให้ตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การสร้างเสริมจิตสาธารณะของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
3. เพื่อประเมินผลกลยุทธ์การสร้างเสริมจิตสาธารณะ ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนากลยุทธ์การสร้างเสริมจิตสาธารณะให้กับโรงเรียนระดับประถมศึกษา ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูหัวหน้างานวิชาการ ครูหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 331 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ตามตารางของ Krejcie and Morgan (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบร่างกลยุทธ์ จำนวน 11 ท่าน มีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้คือ 1) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา 2) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดทำแผนกลยุทธ์ และ 3) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมของกลยุทธ์

3. วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับโรงเรียนระดับประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานวิชาการ ครูหัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ได้สภาพแวดล้อมภายนอก คือ โอกาส และภัยคุกคาม และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา คือ จุดแข็ง และจุดอ่อน ของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนากลยุทธ์การสร้างเสริมจิตสาธารณะให้กับนักเรียน การได้มาซึ่ง กลยุทธ์เบื้องต้น ผู้วิจัยใช้การ SWOT Analysis โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม สภาพการบริหารและสภาพที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา นำมาเป็นข้อมูลประกอบการร่างกลยุทธ์ในครั้งนี้ และการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การสร้างเสริมจิตสาธารณะให้กับโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (focus group discussion)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ จัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็น PNI_{modified} ของการบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน และนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาจัดกระทำด้วยเทคนิค SWOT Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์การสร้างเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

4. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกในภาพรวมของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก พบว่า สภาพปัจจุบันของสภาพแวดล้อมภายในของการบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายในของการบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การสร้างเสริมจิตสาธารณะของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกจากผลการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์ รอง และ 35 มาตรการ ดังนี้

กลยุทธ์หลักที่ 1 บริหารเข้มแข็งเพื่อจิตสาธารณะนักเรียนเพิ่มพูน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง 21 มาตรการ ดังนี้

1. กลยุทธ์รอง เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ
 - 1.1 สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาสมรรถนะในการเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับครูอย่างต่อเนื่อง
 - 1.2 วางแผนร่วมกันเพื่อร่วมมือดำเนินการเสริมสร้างจิตสาธารณะทั้งสถานศึกษาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
 - 1.3 กระจายโอกาสการบริหารงานให้ทุกคนมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลและคุณภาพของการบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ
 - 1.4 ประกาศนโยบายการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียนต่อบุคลากรให้นำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง
 - 1.5 พัฒนาคุณภาพการบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ สร้างค่านิยมใหม่เพื่อให้นักเรียนมีจิตสาธารณะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม
 - 1.6 ส่งเสริมการสร้างเครือข่าย รักษาเครือข่ายในการทำกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา
 - 1.7 ส่งเสริมการดำเนินงานเสริมสร้างจิตสาธารณะอย่างเป็นระบบมีผู้รับผิดชอบชัดเจน
 - 1.8 สร้างความเป็นเลิศ เช่น แข่งขันผลงานจิตสาธารณะยกย่องให้เกียรติรวบรวมผลงานดีเด่นเผยแพร่อย่างกว้างขวาง
 - 1.9 ส่งเสริมการประเมินผลงาน ความดีความชอบที่ยึดโยงกับจิตสาธารณะ
 - 1.10 นำผลการประเมินมาใช้พัฒนางานโดยผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมิน
 - 1.11 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารจัดการ การเสริมสร้างจิตสาธารณะระหว่างสถานศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับที่สูงขึ้น
 - 1.12 กระตุ้นให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียนด้วยจิตสำนึกมุ่งมั่นตั้งใจไม่หวังผลตอบแทน
 - 1.13 เร่งรัดพัฒนาการจัดสถานที่ สนับสนุนกิจกรรมจิตสาธารณะอย่างอบอุ่นและสร้างสรรค์
 - 1.14 ยกระดับการกำหนดแผนระยะสั้น ระยะยาวให้สอดคล้องกับนโยบายเสริมสร้างจิตสาธารณะ
 - 1.15 ยกระดับการติดตามงานเสริมสร้างจิตสาธารณะอย่างเป็นระบบทุกขั้นตอนให้สอดคล้องกับนโยบาย
 - 1.16 ประสานให้มีระบบงานที่อำนวยความสะดวกในการจัดซื้อจัดจ้างการเบิกเงินค่าใช้จ่ายในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้รวดเร็ว
 - 1.17 เพิ่มมาตรการในการดูแลสมบัติส่วนรวมด้วยการพลิกฟื้นนโยบายด้านการบริหารทั่วไป เน้นความสำคัญควบคู่การเสริมสร้างจิตสาธารณะ
 - 1.18 ปรับโครงสร้างการบริหารงานบุคคลให้มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยยึดโยงความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่น
 2. กลยุทธ์รองพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 2.1 สร้างศักยภาพครูโดยมีพี่เลี้ยงในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างจิตสาธารณะ
 - 2.2 เพิ่มประสิทธิภาพการเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้วิทยากร บุคคลจากภายนอก
 - 2.3 เพิ่มศักยภาพการประเมินผลด้วยการใช้วิทยากรมาพัฒนาครูให้สามารถสร้างเครื่องมือประเมินผลให้สอดคล้องกับสิ่งที่ประเมิน
- กลยุทธ์หลักที่ 2 สร้างเครือข่ายจิตสาธารณะให้กระจายอยู่รอบตัว ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง 13 มาตรการ
1. กลยุทธ์รอง ขยายโอกาสการเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน

- 1.1 เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมจิตสาธารณะผ่านเขตพื้นที่โดยศึกษานิเทศก์นักวิชาการผู้นำชุมชน
- 1.2 ขยายความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
- 1.3 จัดตั้งกลุ่มผู้นิยมเห็นคุณค่าจิตสาธารณะอย่างเป็นทางการให้การสนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรม
- 1.4 สนับสนุนส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก และรู้สึกเป็นเจ้าของเครือข่ายการมีจิตสาธารณะ ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
- 1.5 สร้างกลไกเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อยกระดับความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองใช้เวลา อบรมขัดเกลา ค่านิยมที่ดีในการมีจิตสาธารณะ
- 1.6 ปฏิรูป การสร้างค่านิยมใหม่ให้นักเรียนทำประโยชน์ส่วนรวม ทันสมัยนำเทคโนโลยีมาใช้ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน
- 1.7 ส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร กิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะอย่างทั่วถึง
- 1.8 พลิกฟื้นค่านิยมการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ด้วยการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ด้านเครือข่าย (social network) มาช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
2. กลยุทธ์รอง สร้างเครือข่าย ชุมชนแห่งการมีจิตสาธารณะ
- 2.1 ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรในชุมชนสนับสนุนการเสริมสร้างจิตสาธารณะ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ชุมชน
- 2.2 ร่วมมือกับชุมชนในการทำกิจกรรมสาธารณะ และนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้งาน
- 2.3 ส่งเสริมการจัดการความรู้ ความเข้าใจ การมีจิตสาธารณะของชุมชนเพื่อแก้ปัญหาประชาชนในท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญต่อการมีจิตสาธารณะ
- 2.4 พัฒนาความเข้มแข็งในการร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน
- 2.5 ระดมการใช้ทรัพยากรในชุมชน เข้ามาบูรณาการในการจัดการการเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน

5. อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การสร้างเสริมจิตสาธารณะของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผู้วิจัยพิจารณาประเด็นนำมาอภิปรายผล 3 ดังนี้

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของกลยุทธ์การสร้างเสริมจิตสาธารณะของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด คือการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ แสดงให้เห็นว่า การบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะนั้น การบริหารวิชาการเป็นด้านที่สำคัญ อีกทั้งการบริหารวิชาการและการบริหารงานบุคคล มีกระบวนการบริหารด้านการนำไปปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

กระบวนการบริหารการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ขึ้นประเมินผล พบว่า การนำผลการประเมินมาพัฒนางานของการบริหารงบประมาณมีความต้องการจำเป็นสูงสุดการทำงานบริหารงบประมาณไม่นำผลประเมินมาใช้ เป็นความต้องการจำเป็นมาก จะทำให้ไม่สามารถพัฒนาปรับปรุงงานโครงการได้เท่าที่ควร อาจเป็นเพราะปัจจัยภายในจากผู้เกี่ยวข้องไม่ตระหนักหรือไม่มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประเมินโครงการขาดความรู้และทักษะการปฏิบัติ การไม่ได้ศึกษาหรือฝึกฝนมาโดยตรง ดังนั้นควรให้การสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะการประเมินนำผลมาใช้พัฒนาปรับปรุงงานพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง

ให้มากที่สุด หรือนำมาเพิ่มเป้าหมายในงานเป็นกลไกการบริหารสอดคล้องการประเมินเป็นการตัดสินใจคุณค่าสิ่ง
ที่ประเมินช่วยพัฒนาสิ่งจะประเมินให้บรรลุจุดหมายได้ คือ พัฒนาสิ่งที่ประเมินไปในตัว เมื่อนำมาใช้ในการ
บริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะจะทำให้การเสริมสร้างจิตสาธารณะให้นักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กลยุทธ์การสร้างเสริมจิตสาธารณะของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
ภาคตะวันออก พบว่า กลยุทธ์หลักที่ 1 บริหารเข้มแข็ง เพื่อจิตสาธารณะนักเรียนเพิ่มพูน ประกอบด้วยกลยุทธ์
รอง 2 กลยุทธ์ คือ (1) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะและ (2) พัฒนาคุณภาพครูและ
บุคลากรทางการศึกษา กลยุทธ์ที่ได้จากการวิจัยนี้นำมากำหนดทิศทาง เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารในการ
บริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาค
ตะวันออกให้ประสบผลสำเร็จ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ กลยุทธ์รอง เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารเพื่อเสริมสร้าง
จิตสาธารณะเป็นกลยุทธ์ที่จะได้กำหนดการวางแผนโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายอย่างต่อเนื่อง จัดวางระบบ
บริหารให้มีความคล่องตัวเป็นระบบ ตรวจสอบติดตามได้ง่ายมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นกระบวนการ
ตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำเมื่อไหร่ทำอะไรและใครเป็นคนทำ โดยมุ่งหวังให้เกิดผลสำเร็จตาม
เป้าหมายด้วยวิธีการที่ดีที่สุดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และกลยุทธ์หลักที่ 2 สร้างเครือข่ายจิตสาธารณะให้
กระจายอยู่รอบตัว ประกอบด้วยกลยุทธ์รอง 2 กลยุทธ์ คือ (1) ขยายโอกาสการเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับ
นักเรียน (2) สร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการมีจิตสาธารณะ ข้อค้นพบของการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมที่เป็น
โอกาสในการบริหารเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน คือ คอมพิวเตอร์มีราคาถูก สามารถจัดซื้อมาใช้
ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะได้มากที่สุด ทำให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
สารสนเทศมีความรวดเร็วและทันต่อสภาวะการแข่งขันในโลกปัจจุบัน

ความสำคัญของจิตสาธารณะไว้ว่า การที่คนมาอยู่รวมกันเป็นสังคมย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบ
พึ่งพากันคน ในสังคมซึ่งมีหน้าที่แตกต่างกันไปถ้าขาดจิตสำนึกสาธารณะจะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว
องค์กร ชุมชนระดับประเทศ และระดับโลก ส่วนกลยุทธ์รองสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการมีจิตสาธารณะ
สถานศึกษาสร้างเครือข่ายกับองค์กรต่าง ๆ เพื่อร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพการเสริมสร้าง จิตสาธารณะ
ให้ดียิ่งขึ้น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือนับได้ว่า เป็นเครือข่ายที่มีความรู้ประสบการณ์ที่ให้การช่วยเหลือ
สนับสนุนการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนเป็นอย่างดี เพราะเครือข่ายทางสังคมเป็นหัวใจสำคัญของ
การขับเคลื่อนเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในชุมชน เครือข่ายจะทำให้การบริหารและจัดการของสถานศึกษาเต็มเต็ม
ศักยภาพให้ผู้เรียนและชุมชนได้เป็นอย่างดี

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ ในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่
การศึกษา ควรให้ความสำคัญและพิจารณากลยุทธ์และมาตรการจากข้อค้นพบต่าง ๆ ที่กล่าวมาเป็นแนวทาง
ในการบริหารงานโดยการกำหนดนโยบายกลยุทธ์การพัฒนา หรือใช้ข้อมูลเป็นพื้นฐาน เพื่อเป็นทิศทางการ
เสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนโดยประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมของ
สถานศึกษาอื่นได้

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเห็นคุณค่าของการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียนส่งเสริมให้ครูได้ใช้
ความรู้ความสามารถในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน สนับสนุนให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การ
งาน เชื่อมโยงกับกิจกรรมจิตสาธารณะ

3. ให้โอกาสครูได้พัฒนาเพิ่มพูนความรู้ให้กำลังใจในการพัฒนางาน สนับสนุนการทำงาน ยกย่องเชิดชู
บุคคลที่ทำดีมีจิตสาธารณะเป็นตัวอย่างแก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนากลยุทธ์การสร้างเสริมจิตสาธารณะของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยนำเสนอกลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รองแนวทางการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และแนวทางประเมินความสำเร็จเท่านั้น ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาขั้นตอนของการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติว่าผลเป็นอย่างไรกลยุทธ์ใดที่ต้องการมีการปรับปรุงและควรปรับปรุงอย่างไร รวมทั้งแนวทางควบคุมหรือประเมินกลยุทธ์ในแต่ละกลยุทธ์คืออะไรบ้าง เพื่อจะทำให้กลยุทธ์มีความสมบูรณ์ขึ้น
2. ควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสถานศึกษาอื่น ๆ ด้วย

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2560). กลยุทธ์การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเพื่อพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ, 10(2), 190-207.
- จุฑาทพร นาครอด. (2554). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพฯ เขต 3. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เฉลย คงปริพันธ์. (2555). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ประเวศ วะสี. (2541). บนเส้นทางใหม่ การส่งเสริมสุขภาพ อภิวัฒน์ชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- พรทิพย์ สุพรรณกุล. (2553). การพัฒนารูปแบบโรงเรียนสมรรถนะสูงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3). (2553). ราชกิจจานุเบกษา. (22 กรกฎาคม 2553).
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และ สังคม สัจจร. (2543). สำนักไทยที่พึงปรารถนา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เดือนตุลา.
- สิราภรณ์ เทพสง่า. (2561). การมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนชุมชนวัดหนองค้อ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2552). การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่ถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธีรา เกาสระคู. (2557). การพัฒนาระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม, 10(1), 203-204.
- สุพรรณวาท โสภภาพรม. (2556). การศึกษาการส่งเสริมความผูกพันในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวทางการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ปีงบประมาณ 2558. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดระยอง (พ.ศ.2562 – 2565). ระยอง: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง.

เสาวลักษณ์ ยงวานิชจิต. (2559). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียนให้กับสถานศึกษาของนิคมของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Kagan, S. (1994). **Cooperative Learning**. San Juan Capistrano : Resources for Teach.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.